

W odpowiedzi na ustną interpelację radnego Sławomira Grzegorzcyka z dnia 30 maja 2019 roku podczas VIII sesji Rady Gminy Świętajno w sprawie wyników finansowych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Świętajnie Sp. z o. o. za rok 2018 przedstawionych w raporcie o stanie Gminy Świętajno w 2018 roku przez Wójt Alicję Kołakowską, informuję, co następuje.

Spółka w trzech spośród pięciu swoich działów zanotowała stratę. Pierwszym z tych działów jest dział Gospodarki Ciepłej ze stratą w wysokości 36 551,01 zł.

Dział Gospodarki Ciepłej począwszy od sezonu grzewczego 2017/2018 poprzez sezon 2018/2019 doświadcza negatywnych konsekwencji niedoszacowania taryf dla ciepła. W ogłoszonym pod koniec sierpnia 2017 roku przetargu nieograniczonym na zakup i dostawę zrębki opałowej, w sezonie grzewczym 2017-2018, najkorzystniejszą ofertę złożyło podobnie jak rok wcześniej miejscowe przedsiębiorstwo przetwórstwa drewna pod firmą PHU Podlaski Wojciech z ceną 42 zł netto za 1 metr przestrzenny zrębki. W wyniku powyższego rozstrzygnięcia powstała kalkulacja taryfy dla ciepła obowiązująca od 1 X 2017 do 30 IX 2018 roku na poziomie 28 zł/GJ. Taryfa ta zgodnie z treścią zawartych umów została podana do wiadomości odbiorców w dniu 14 IX 2017 r. z zachowaniem dwutygodniowego okresu poprzedzającego wprowadzenie jej od 1 X 2017. Niestety, w dniu 25 IX 2017 r., kiedy odbiorcy ciepła otrzymali już informację o wysokości taryfy dla ciepła do ZGK spłynęły korekty zwiększające faktur za zakup energii elektrycznej od PKP Energetyka na kwotę ok 26 tys. zł netto wynikające z błędnego naliczania przez poprzednie 2 lata należności za zakup energii elektrycznej do kotłowni w Świętajnie. Sprzedawca odkrył, że przez okres 1 I 2015 do 31 I 2017 na kotłowni w Świętajnie obciążano nas mnożną razy 1, podczas gdy właściwa mnożna, dla układu pomiarowego zainstalowanego na kotłowni w Świętajnie, wynosi razy 15. Mówiąc krótko, przez ponad 2 lata za zużycie energii elektrycznej na kotłowni w Świętajnie przychodziły faktury zaniżone 15-krotnie, co łącznie dało kwotę 32 438,83 zł brutto nigdzie nieplanowanej dopłaty obciążającej w głównej mierze stronę kosztową roku 2017, ale odbijającą się niekorzystnie także na wynikach 2018 roku, gdyż pokłosiem opisanych wyżej zdarzeń jest fakt niedoszacowania kosztów energii elektrycznej w taryfach dla ciepła także na drugą część sezonu grzewczego 2017/2018. W konsekwencji wielkość taryfy dla ciepła na sezon grzewczy 2018/2019 musiała ulec podniesieniu o 5 zł netto do poziomu 33 zł/GJ. Na domiar złego, ogłoszony w sierpniu 2018 roku przetarg na zakup i dostawę zrębki opałowej został unieważniony z powodu niewpłynięcia żadnej oferty, choć wykonawca który przez ostatnie dwa sezony grzewcze dostarczał nam zrębkę, uprzednio deklarował gotowość i chęć wzięcia udziału w przetargu. W konsekwencji przetarg został unieważniony 18 IX 2018 i tego samego dnia ogłoszony został nowy przetarg, którego rozstrzygnięcie w dniu 27 IX 2018 wyłoniło nowego wykonawcę: firmę „Quercus” z Pasymia z ceną 54 zł netto/mp czyli o 12 zł więcej, co stanowi blisko 30% więcej niż przez ostatnie 2 lata. Niestety termin publikacji taryfy dla ciepła upłynął przed rozstrzygnięciem powtórnego przetargu na zakup zrębki, tj. 14 IX 2018, dlatego też do kalkulacji taryf na sezon 2018/2019 przyjęta została stara cena zakupu zrębki dotychczas obowiązująca na poziomie 42 zł netto/mp.

Oczywiście kolejne niedoszacowanie taryfy dla ciepła w sezonie 2018/2019 spowoduje kolejne straty w dziale Gospodarki Ciepłej oraz nieuchronne podwyżki dla odbiorców w 2019 roku. Z jednej strony źle się stało, że w kalkulacji taryfy dla ciepła nie mogliśmy uwzględnić nowej ceny zrębki z przetargu, wówczas minimalizowalibyśmy stratę roku bieżącego, lecz odbiorcy ciepła musieliby zaakceptować podwyżkę rzędu ok 35%, a tak znacząca podwyżka została rozłożona na dwa sezony grzewcze.

Dział Gospodarki Odpadami przyniósł w roku 2018 stratę w wysokości 28 779,38 zł. Strata wynika z poniesienia w roku 2018 kosztów o 28 779,38 zł wyższych niż uzyskane przez spółkę przychody. Wielkość przychodów na rok 2018 była przedmiotem negocjacji z gminą na początku listopada 2017 roku. Wówczas kalkulacja sporządzona na bazie 7 miesięcy wykonania roku 2017 (5 m-cy wykonania to stary system, kiedy zagospodarowaniem odpadów zajmowało się jeszcze miejscowe przedsiębiorstwo „Dbaj” okres przed uruchomieniem instalacji ZGOK) przedłożona przez ZGK w Urzędzie Gminy zakładała, że aby pokryć koszty spółki przychodami, czyli mówiąc kolokwialnie „spiąć” rok obrotowy na zero potrzebujemy łącznie co najmniej 412 tys. zł przychodów od gminy z tytułu dwóch umów: na zbiórkę odpadów komunalnych od mieszkańców stałych (tzw. in-house) oraz od nieruchomości niezamieszkałych, czyli w uproszczeniu od letników i przedsiębiorców (zamówienie udzielone z wolnej ręki w formie zapytania ofertowego). Umowy zostały podpisane na warunkach gminy z przychodami ustalonymi na poziomie 390 648,00 zł netto, nie zaś 414 648,00 zł netto, które gwarantowałyby spółce osiągnięcie rentowności. Należy też wspomnieć, że w wyniku zmian w prawie od lipca 2018 roku zostaliśmy przez gminę zobligowani do wprowadzenia do harmonogramu zbiórki odpadów segregowanych dodatkowej frakcji odpadów biodegradowalnych. Zmiana ta wpłynęła na koszty w sposób znaczący, a nie znalazła żadnego odzwierciedlenia w przychodach. W taki oto sposób ZGK w Świętajnie sp. z o.o. współfinansowała wraz z Gminą Świętajno gminny system gospodarki odpadami w 2018 roku. ZGK wykonuje to zadanie poniżej uzasadnionych, skalkulowanych i uprzednio przedstawionych zamawiającemu kosztów. Ponadto, nawet gdyby zasadna kalkulacja sporządzona na bazie wykonania roku poprzedniego spotkała się z akceptacją gminy, to ceny paliw jak i ilość śmieci wytwarzanych przez mieszkańców gminy stale rosną rok do roku, zwiększając koszty. W taki oto sposób działalność, która pochłania organizacyjnie co najmniej 50% potencjału ZGK: kadrowo – względem czasu pracy i liczby pracowników; względem liczby, wykorzystania i wyeksploatowania środków transportu; a także względem zaangażowania biura w rozliczenie tejże działalności - jest przy takim poziomie przychodów po prostu nieopłacalna.

Działem, który przyniósł w roku 2018 największą stratę rzędu 57 171,66 zł jest **Dział Usług**. Praktycznie w każdej pozycji przychodowej oprócz koszenia terenów gminnych widać przekroczenia względem planu. Jeszcze lepiej wygląda porównanie przychodów z roku 2018 względem roku 2017, gdyż jest ono o blisko 160 tys. zł wyższe. Po stronie kosztów próżno szukać pozycji, która nie byłaby przekroczona względem planu. Jednak przekroczenia te w dziale Usług związane są z większą skalą

działalności spółki w roku 2018. Począwszy od konta 411 Zużycie materiałów, występuje przekroczenie łącznie o ponad 20 tys. zł względem planu. Największe przekroczenie w pozycji materiały do zleceń o 8 089,46 zł wynika bezpośrednio ze zdobycia zlecenia na realizację dwóch odcinków gminnego wodociągu w Spychowie przy ul. Rybackiej i Spokojnej oraz zlecenia rozbudowy wewnętrznej sieci wodociągowej w ośrodku Insbud w Piasutnie. W celu wykonania tych zleceń ZGK musiało zakupić znaczne ilości materiałów wodociągowych, takich jak rury, zasuwy, hydranty, których zakup nie był pierwotnie ujęty w planie, gdyż na etapie tworzenia planu nie było wiedzy na temat realizacji tych robót budowlanych. W pozycji paliwo i części do pojazdów wydano o 7 412,76 zł więcej. Należy w tym miejscu nadmienić, że w roku recenzowanym w miesiącu czerwiec została zakupiona koparko-ladowarka JCB 4CX oraz samochód dostawczy Iveco, zatem zwiększone koszty zakupu paliwa oraz wyższe ubezpieczenie i podatek drogowy są w pełni uzasadnione. W pozycji paliwo i części do sprzętu wydano o 1 919,12 zł więcej niż planowano. Jest to ściśle związane z koniecznością zakupu nowej zagęszczarki, pozycja materiały i wyposażenie, w miejsce starej już wyeksploatowanej również na potrzeby realizacji zleceń budowy sieci wodociągowej oraz przyłączy wodociągowo-kanalizacyjnych. Na koncie 429 Inne usługi obce, łącznie występuje przekroczenie o 32 382,97 zł względem planu. Największe przekroczenia występują w pozycjach: naprawy pojazdów 2 161,49 zł; dokumentacja-zlecenia gdzie planowano 8 000 zł kosztów, a wydano 25 416,22 zł – pozycja również związana ze skalą działalności, odzwierciedla ilość prac zleconych projektantom oraz ilość wykonanych usług geodezyjnych. Pozycja zrzuty ścieków to nowa pozycja kosztowa w dziale Usług stąd nie była ona planowana, a w wykonaniu roku 2018 występuje koszt rzędu 19 302,35 zł. Pozycja ta powstała na skutek błędu w rozliczeniach, który udało nam się zauważyć i skorygować niedawno. Otóż, usługi wywozu szamba świadczone przez ZGK stanowią przychód działu Usług, natomiast po stronie kosztowej powstaje zrzut ścieków do komory zlewnej na oczyszczalni ścieków w Świątajnie, który do tej pory nie był traktowany jako przychód działu Gospodarki Ściekowej. Na koncie 431 w pozycji wynagrodzenia występuje przekroczenie względem planu o blisko 24 tys. zł wynikające z zatrudnienia dodatkowego pracownika na okres trwania robót budowlanych związanych z budową wodociągu. Analogicznie na kontach 432 świadczenia na rzecz pracowników oraz 445 ubezpieczenia społeczne przekroczenia związane są z większą liczbą pracujących w dziale pracowników oraz pilną potrzebą przeszkolenia 3 pracowników i zdobycia przez nich uprawnień w zakresie operatora koparko-ladowarki w związku z jej zakupem.

Wynik finansowy działu Usług jest wbrew pozorom wynikiem nienajgorszym. Szczególnie jeśli zwrócić uwagę na wysokość kosztów biurowych jakie obciążają ten dział. Te w 2018 roku wyniosły zgodnie z ustalonym sztywno w 2017 roku 10-cio procentowym udziałem 54 777,56 zł. Zatem wynik działu sensu stricto bez obciążenia biurem to 5 383,88 zł straty. Należy przy tym przypomnieć, że na dziale Usług w największym stopniu spoczywa ciężar bieżącego utrzymania, naprawy i remontów środków transportowych oraz badań technicznych i ubezpieczenia pojazdów, choć praca pojazdów wpływa na przychód w każdym z działów to wspomniane powyżej kategorie kosztowe obciążają

immanentnie dział Usług. Z roku na rok staramy się jeszcze dokładniej identyfikować koszty w miejscach ich powstawania, ale należy mieć na względzie, że dział Usług zawsze będzie nosił ciężar wymienionych powyżej kosztów w szczególności jeśli środków transportu i sprzętów przybywa z taką intensywnością jak w recenzowanym roku.

W nawiązaniu do obaw radnego jakoby mieszkańcy Gminy Świętajno mieli w jakiś sposób pokrywać straty spółki na działach powyżej scharakteryzowanych pragnę uspokoić, że tak się nie stanie. ZGK w Świętajnie sp. z o.o. w roku obrotowym 2018 wygenerowała zysk netto w wysokości 55 706,01 zł, który zgodnie z wnioskiem Zarządu spółki i decyzją Zgromadzenia Wspólników najprawdopodobniej zostanie w całości przekazany na kapitał rezerwowy spółki, czyli taki zapis księgowy, na który w przypadku wystąpienia zysk się „odkłada”, a w przypadku zanotowania straty - z którego stratę się pokrywa. Kolejny rok obrotowy spółka zaczyna z „czystą kartą”. Ponadto, działanie o którym radny wspominał, czyli przenoszenia kosztów między działami, np. między działem Usług, a działem Gospodarki Wodnej lub Ściekowej w literaturze opisany jako subsydiowanie skrośne jest prawnie zabronione i spółka nigdy nie stosowała takiego proceduru. Konstrukcja taryf wod-kan wręcz uniemożliwia ukrywanie lub sztuczne zawyżanie kosztów, które w każdym przypadku muszą być uzasadnione. Analogicznie zasada ta funkcjonuje także przy konstruowaniu taryf dla ciepła w dziale Gospodarki Ciepłej oraz przy odpadach.

Świętajno, 13.06.2019 r.

PREZES ZARZĄDU

Przemysław Golon